

220
96. 6.

B V L L A
CANONIZATIONIS
SANCTI FRANCISCI
XAVERII.

CVM LICENTIA

Madriti, apud Franciscum de Ocampo,
Anno M, DC, XXXV.

2 : 30

A U T O

RENTAL AGREEMENT

2

VRBANVS

EPISCOPVS SERVVS

feruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Ratiōni congruit, & conuenit æquitati, vt ea, quæ de Romani Pontificis prouidentia processerunt, licet eius superueniente obitu literæ Apostolicæ desuper confessiæ non fuerint, suum oebituin consequantur effetu: Dūdum siquidem fel:re: Gregorius Papa XV. prædeceſſor noster piè præmeditans, quod vñigenitus, & coæternus æterni Patris Filios, cùm de regalibus Sedibus in hunc mundum, vt salutem humani generis operaretur, descendif-ſet, ſermen bonum verbi ſui in agro Orbis terrarum ſemina-uerat, vt omnium cœleſtium virtutum, & ad extreimum atet na vitæ fructū credentibus germinaret, quodq; cum pro diuina huius ſegetis incremento pretiosissimum ſanguinem ſuum, ignominiam Crucis voluntarié ſubiens, effudisſet: ac perfectodemum opere, ad quod miſſus fuerat, ſuper omni bus cœ'orum ſublimitatibus ad dexteram Patris in ſecul- tum æternitate confeffurus ascendif-ſet, plurimos ſeruos, & amicos ſuos in terris reliquerat, qui laboribus, vigilijs, atq; ad ipsius exemplum proprii ſanguinis effuſione, diuina hanc excolementes ſemeteri, mellem quam vberimā in horreū eius congregarent. eiusque fines eo viisque dilatarent, donc inꝝ- tā promiſſionem Patris omnes gentes, & terrum terras, darentur ei in hæreditatem, & poſſeſſionem. Et quāmvis verbum eius ſemper à generatione in generationē proasperū

esset. Attamen, quando ab aeternis temporibus praedestinatum beneplaciti eius tempus aduegerat, ut abundare faceret, quasi imbreu inundantem misericordiam suam magnam super vniuersum semen filiorum Adam, gloriamq; Crucis sue usq; ad ultimum terrae, & in mari longe propagaret, vere admirabilis facta erat potentia ipsius, cum reuelatis incognitis antea tribubus, & linguis, ac populis, & nationibus messenti magnam atq; ybere aperteuerat, atq; in ea opera rios multiplicauerat, tantaq; fructu abyndantia labore eorum compleuerat; ve iphis annunciantibus Euanglice prædicationis tonus, usq; ad extremos Orbis terrarum fines penetrasset, & a solis ortu usq; ad occulum, ab Aquiloni & mari, magnum nomen Domini Dei nostri in vniuersis gentibus reddium esset.

Inter coeteros vero, quos ad perficiendum voluntatis sua Sacramentum in tantarum gentium vocatione Dominus præordinauerat, egregius Seruus eius F R A N C I S C U S X A V E R I U S NOVVS INDIARVM APOSTOLVS gloria sanctitatis, & meritorum splendore, præcipue emicuerat, qui cum à iuuentute sua perfectè coram Deo ambulasset, spretisque ac conculcatiis diuitijs ac foeculi dignitatibus, ac semetipso iuxta Verbum Domini ab negato, animam suam pro nomine Domini nostri Iesu Christi trididisset, dignus inuentus erat, qui à Spiritu Sancto in tam insigne opus assumeretur, ac tanquam aliorum Dux diuina prouidentia constitutus, apostolicis charismatibus affluenter decoratur, etiam ob signa Apostolatus, quæ in eo in omni patientia in signis, & prodigijs, ac virtutibus, manifesta facta erat, negotiis gentium Apostolus vnapnimi totius Christiani Orbis consensu meruerat appellari: ac propterea decebat, ut tu tu in Dei famulum, qui pro gloria eius, & animarum D. N. I. Iesu Christi sanguine redemptarum salutem inumeros maxime nosqu liberes, atque erumnas perperclus erat, in genitrix terria, mariq; subluerat pericula: quæ Deus adeo magnificauit;

sicut erat; ut nōmēniū honorabile esset apud omnes gentes; idem Gregorius prædecessor pro suo pastoraī munere vetē Sanctum, & electum Dei, in militanti Ecclesia declarare; iusque virtutes, tanquam eximias, & præcellentes, vniuersis Christi fidelibus imitandas proponeret, ut populus Christianus actiones suis ad honorem Dei (ipius exemplo) diligens, eum apud Deum, & Dominum Isum Christi, & in eius necessitatibus haberet mereretur intercessorem.

Atque ut omnes Christi fideles promptius ad laudandum Denim omnipotentem, secundum multitudinem magnitudinis eius, extaretur, deuotionisque ardor erga tantum Dei famulum augeretur, dum eius in terris coelestem, & laudabiliter astam vitam Orbiteriarum explicaret, et praeficeret in primis, & ante omnia præmitteret. Quod natus erat in lignis hic Dei seruos Navarriæ in oppido Xauerio Pamplonæ diœcesis maternæ ditionis loco, nobilibus, ac pijs progenitoribus: qui cum ipsum ab infantia tunc Deum, ac ab omni peccato absinere edocuerunt, ubi aetatem adoleuerat. Lutetiam Parisiæ, studiorum gratia eundem milierant. Qibus cum alacriter operam daret, post haud multum temporis de eo domum euocando patre cogitare cooperat, quod cùm tunc in humeris aegus Maria Magdalena eius soror, quæ Monasterium monialium oppidi auncupati Gandic Ordini Sanctæ Claræ dicitur ceata, uniuscupaturum Valentini diœcesis, non sine ingenti sanctitatis fama tunc regebat, præfensi set, fratris vocat. One in diuitias edocta per literas cum patre vehementius egreditur, ut Francisci studia omni ope etiam cum rei domelli detimento fonderet: eum enim incognitarum gentium Apostolum. D. Anna prouidentia præordinatum ele præudiabat.

Cūq; Lutetiae cōmoraretur, in familiaritatē S. Ignatij insinuatus, ac postmodum in Sociū ipius, qui id ardenteribus precibus à Deo ad ingētē Ecclesiæ utilitate p. ætitudinem po-

stulauerat p[ro]adscriptus; etoque Dulce ingressus erat arctam
viam, quæ ad vitam ducbat. Vt enim spiritu viuificaretur,
carnem suam ad antiquorum sanctorum Patrum exemplum
seuerissime mortificauerat. Interdicto enim sibi non solum
carnis, & vini, sed panis etiam triticei vsu, vilibus tantum-
modo, ac insulsis cibis, ijsq[ue] quam parcissime usus erat. Quin
etiam frequenter integro biduo, triduoq[ue] ab omnino cibo pror-
sus abstinuerat. Aliquando vero omnes maioris hebdoma-
dae dies, vsq[ue] ad Sabbathum Paschatis, iejunus transegerat,
sonnoque breuissimo vires reficere consueuerat, humi, vel
le studio vilissimis stragolis contexto iacens. Corpus suum
fereis flagellis adeo diuerberabat; vt sepe copiosus san-
guis efflueret. Aliquando autem funiculis arctissime con-
strictis lacertis, & coxendicibus iter aggressus erat. Cum
que plutes dies in eocreaciatu perseverasset, vincula adeo
corpori eius infixa erant; ut praedoloris magnitudine viribus
deterritus in via concideret, ac nisi præcipuo Dei beneficio,
absque nulla humana ope disrupta fuissent; de eius vita omni-
no desperatum fuisset. Quam præclarè vero in eius animo
reliquæ Christianæ virtutes effulsiissent; quam potenter loco
fidei protectus omnia nequissimi ignea tela extinxisset,
& quam sumiter in Deo sperasset: & Sacramentorum fre-
quentia, quibus non solum semetipsum, sed & alios etiam
fumina cum deuotione, ac indefessa assiduitate pascebatur. &
Verbi Dei assidua prædicatio, qua tam ingentem Orbis ter-
rarum p[ro]rietatem illuminauerat, insigniter attestabantur. Sed
inter ceteras eius virtutes, quasi sidus matutinum præcipue
resplenduerat charitas, quæ in omnibus quidem eius actio-
nibus, præsertim tamen, cum ægrotis inseruiret, manifesta-
batur: eo etenim dilectionis ardore erga inopes infirmos,
qui in dominibus hospitalibus morabantur, se gerebat, vt ra-
to ab eis distinxeret, tanquam sensuum mortificatione quâ-
tumvis torridissima ministeria peragebat; vt aquam sapius,
qua horribilia, & incurabilia ulcera lauerat, ebibisset. Cum
vero

Verò de vita periclitarentur, tunc cibi somniq; prorsus obli-
 tus, & præter proprias vires à Deo confortatus, veluti à
 communia custodia, nec die, nec nocte discedebat. Illisque
 sanctissima Ecclesiæ Sacra menta cæteraque spirituales
 alimonias præhebat. Quæ adeò libester, atque hilariter
 exequebatur, vt deliciae eius deseruire ægrotis, ac morien-
 tibus, esse dicerentur; & quaslibet talentum, sibi Diuine
 benignitatis munificentia creditum negotiaretur, at si duam
 hanc erga ægrotos curam, ac vigiliam toto vita suæ tem-
 pore, ubiquecumque moraretur, exercuerat: Sed & per ean-
 dem charitatem, quæ per Spiritum Sanctum diffusa erat in
 corde ipsius, adeò ad Deum accedebat, tantoque spiritus
 seruorum in oratione perseverabat, vt huiusmodi cibo inten-
 tus, quo interiorem hominem reficiebat, noctes integras
 transigere: nec cum in nauis esset, atque in aperto vitæ duci-
 mine, in summis tempestatibus versaretur, desisteret, aut
 quicquam animo commoueretur: fieretque aliquando talis
 superbum mentis excessus, vt oculis in coelum defixis Diu-
 naviat terra eleuaretur, vultu adeò inflammatus, vt Angeli
 campi prorsus charitatem representaret: nec Diuni amoris
 perferre valens incendium, sèp; us exclamaret, satis est. Do-
 mino, satis est. Cum verò sacro sanctum Missæ celebraret fa-
 crificium, sèp; un numero à sensibus usq; adeò abalienabatur;
 vt nec in nitri vestem succutientes, nisi post diuturnam mo-
 rame umexcitare possent. Quin etiam aliquoties altius cu-
 bito à terra elatus, ab vniueſa adstantium multitudine
 miraculi magnitudinem obſtupescente ac Serui Dei sancti-
 tatem ſuspiciente conſpectus fuerat; nec ſolum vigilans vir
 Sanctus Deum in corde, & ore habebat, ſed & dormiens in
 ipso requieſcebat: frequenter enim in ſomnis Sanctissimum
 nomen I E S V cum ſumma mentis dulcedine proferre au-
 diebatur. Cunque tam singularibus floraret virtutibus, at-
 que in dies à Deo potioribus augeretur muneribus, non mo-
 do non extollebatur, ſed creſcebat in eo ſemper virtus hu-
 militatis

militatis, adeò ut insinia quæque domus officia semper tan-
quam omnium postremus obirent. Vestibus vero adeò pan-
nabis, ac vilibus uterbat; ve pueris quandoque deridiculo
erat. Venerabatur autem eximiè vir Dei non Episcopos
modo, sed Sacerdotes quoscumque Sancto. vero Ignatio, tunc
Præposito suo, non nisi flexigenibus scribebat. Honores ve-
ro ac laudes hominum adeo horrebat, ut amplissimam Apo-
stolici Nuacij dignitatem, qua instructus in Indias a Summo
Pontifice missus fuerat, quam studiofissime occultaret, nec
nisi semel ea potestate (necessitate coactus) visus fuerat.

Cæterum tantus vir insigne stadium a Deo consequen-
tus erat, in quo gloriouse, vsq; ad consummationem eius &
coronam iustitie, decertaret; Cum etenim clavis mea Joannes
Lusitanus Rex a pīce me: Paulo Papa III. tunc dicti Grego-
rii, nunc etiam nostro respectiuē predecessore, nonnullos
ex Ignatij socijs postulasset, quos ad Orientales Indias, vt
in valissimis illis regionibus verbum Dei disseminarent,
transmitteret: Idem Pontifex Sancti Ignatij hortatu ad tā-
tum opus peragendum Franciscum Xauerium elegerat, quē
etiam Apostolici Nunciij dignitate, & amplissima potestate
decorauerat. Cumque viatici nomine plurima ei a Prætore
Regio pararentur, homo qui pro viatico, ac pīce de Dei be-
nignitate, in cuius Euangeliū opus segregabatur, presumeb-
bat; nunquam adduci potuerat, vt quicquam præter valissi-
mum centonem acciperet: & in uani superfunem nauticam
dormiebat, ac emendato vivebat: ex gratis in valissimis mi-
nisterijs indefessa charitate nostu, diuque serviebat.

In Indianam ut perueneras, statim nec modico quidē tépore
ad quietem post longissimā, ac diffīcillimam navigationem
sumpro, ad prædicandū illis gentibus Euangeliū se accinxea-
rat, & induitus virtute ex alto, Apostolico spiritu feruore
ministerium, quod fortius erat, tanto cū fructu exequebatur
ve gratia Dei efficaciter verbo eius cooperante, non solum
Christianorum mores depravatos ad meliorem suum

passim toto Orientē reuocaret; sed multa centena hominū
 millia, qui in tenebris, & in regione vmbre mortis ambula-
 bant, ad agnitionem veræ lucis perducti, regenerationis la-
 uacro mundarentur. Nam præter Indos, Brachinanes, & Ma-
 labares (in quorum Regnis Apostolica prædicatio, quæ an-
 tiquis temporibus illic viguerat, sed hostis humani generis
 fraude ex omnium memoria profrus abolita erat, Xauerij
 prædicatione reuixerat.) Ipse primus Parauis, Malais, Iais,
 Aenis, Mindanais, Malacensibus, & Iaponibus Euāgelium
 Christi annunciauerat, multiq; illarum nationum Reges, &
 Magni Principes, ingenti cum Fidei nostræ emolumento,
 suau Christi iugo colla subdiderant. Incredibilia autem vi-
 debantur, quæ propter nomen Domini nostri Iesu Christi to-
 kerauerat: Per diuersa etenim Regna in vastis illis Orbis ter-
 rarium spatijs semper pedibas etiam sèpiùs nudis per arenas
 calidas pergebat, per spinas longissima itinera conficiebat,
 contumelijs sèpenumero, probris, & illusionib; quin etiam
 verberibus, & lapidibus appetitus, in periculis hostium, in pe-
 riculis itinerum versatus, tæpe naufragus, vigilias, frigus, &
 nuditatem sitio, famemq; perpessus erat. contractis ob aesi-
 duos, ac intolerabiles labores grauissimis morbis. Nec enim
 (Apostoli exemplo) animam suam faciebat pretiosiorem,
 quam se, dummodo consuminaret cursum suum, & ministeriū
 verbi, quod acceperat, testificari Euangelium gratiæ Dei
 signa vero, & prodigia, quibus Dominus Apostolorum suorū
 sermonem in nascentiis Ecclesiæ exordijs confirmauit, ad il-
 lus nouæ sobolis incrementum; in manu etiā ferui iui Franci-
 scii misericorditer renouauerat. Subito enim à Deo ducen-
 tarū, ac incognitarū gentiū linguas, quas nō querat, edictus
 disertissimé, quasi in ijsdē terris educatus esset, loquebatur:
 & acciderat quandoq; vt eum ad diuertarū nationū populos
 concionē habétem vnuquisq; eodē tempore lingua sua, qua
 natus erat, magnalia Dei loquentē cū stupore, & ecclasi au-
 ditet, eoq; miraculo multitudine magna communia recipere
 Verbum Dei.

Hinc post premissa ad Christi fidelium adificationem aliqua ex insignioribus prodigijs, quibus prædicationem, & gesta ipsius Dominus illustrauerat, recenseret, & primo illud memorandum videbatur, quod cum numerosus Badegarum exercitus in exitium Christianorum à Francisco baptizatorum immineret, atque omnia atrocitatis exempla se in Christianos editurum minaretur; Ipse solus Fide armatus, procedens obuiā ac seuerè eorum impietatem increpans; flenerat illico immobile vestigio viuens exercitus deterritus, ut milites, Duceſq; referebant, ab homine quodam magno nigris uestibus induito, qui iuxta Franciscum stabat, cuius maiestatem, ac splendorem vultu oculi q; micantem ferre non poterant. Itaq; vir Sanctus, quos Christo peperrat, à cæde ac direptione liberaverat. Successuē apud Comorinum Promontorium, cùm in quadam Ecclesia seruus Dei infidelibus concionaret, ac propter duritiam cordis eorum nihil proficeret, facta oratione, iussit sepulchrum, in quo pridie defunctus tumulatus fuerat, aperiri, ac populo significans, ad coiprobandam Christianæ Fidei veritatem, mortuum illum Dei voluntate rursum victurum, linteo, quo cadauer inuolutum erat, reſciffo, ac rursus precibus ad Deum fuisse, mortuo, ut viueret, imperauerat, qui statim stuprībus omnibus surrexerat viuus. Quo tam insigni miraculo commoti qui aderant, tum alij multi crediderunt in Deum. Eodem postea loco mendicus quidam Beato viro occurserat, ulceribus plenus, cuius plagas Franciscus magno charitatis affectu lauās, atq; aquam, qua eas lauerat, ebiens, ac deinde Deum Patrem misericordiarum, ut illius pauperis misereretur, orans, è vestigio ab omni plaga, atq; ulcere Dei munere pauper ipse omnino liber surrexerat. Sed & puer quidam Mutani in Orientali India pestilenti febri vita sublatus, ac linteo insutus, de more gentis viginti quatuor horis asseruatus, flentibus parentibus ferebatur ad sepulchrum: quos ut vir Dei vidit, misericordia motus super eos,

et Deum omnipotentem, ut puerum viuiscaret, genibus flexis precatus fuerat, atq; aqua benedicta aspersu, rescisso lymbo signo Crucis signauerat, apprehensaq; manu eius, in nomine Domini Iesu Christi viuum, atq; in columem parentibus restituerat. Erecta in illo loco, ad tantæ rei memoriam conseruandam ab incolis magna cum celebritate Cruce. Et successiue apud oppidum Combuture in Ora Piscariae puer alius in puteum delapsus, suffocatusque maximo cum matris, & cognatorum ciuitatu efferebatur; cumque ex proxima Ecclesia Franciscus occurrisset, misertus eorum, ingenua pro voluntus, oculisq; in coelum fixis, Deum pro vita pueri precatus, eum apprehensa manu in nomine Domini nostri Iesu Christi surgere iussérat, & confessim puer surrexerat viuus, quem Sanctus vir reddiderat matri sua, stupētibus omnibus, ac maximo cum clamore Deo gratias agentibus, quibus ipse præcepit, ne cui rem gestam narrarent. Insuper dum in Iaponia insula Franciscus Christi fidem prædicaret, accesserat ad eum mercator quidam à multis annis cœcus, petens ut ibi a Deo, ut videret, impetraret: Franciscus, recitato super eum Euangeliō, signum Crucis oculis ejus impreßerat, qui codem tempotis momento lucem atmissam recuperaverat. Postero vero die reuersus ad eum, cum uxore ac vnuerla familia, genibus aduolutus gratias agens, & Christianam fidem professus ad Baptismi gratiam vna cum suis omnibus pernenerat. Exierat autem tamen illustris miraculi fama per omnem terram illam, ac multi relictis Idolis suis conueisi erant ad verum Deum, & Iesum Christum filium eius.

Cumq; seruus Dei ad Sinas in magna naui, qua quingenti vehebantur, nauigaret, cessauerant adeo venti, ut quatuor decim diebus nauis eodem loco hæsisset immota; Cumq; in se cæteras difficultates aquæ penuria valde laboraretur, multique iam siti deficerent; vir Sanctus omnia nauis vasa marina aqua impleri iussérat, fusisq; instanter ad Deum precebus, super ea signum crucis fecerat, ac repente aqua illa

falsa, dulcis, salubrisq; effecta erat, quō miraculo plures, qui
 in naui erant, infideles crediderant in Deum, qm̄ etiam
 aquæ illius, que abunde superfuerat, potu plurimi per multas
 Indianum Provincias varijs, quibus vexabantur, morbis fa-
 natuerant. Ad eosdem Sinas contendens, cū sauvissima
 orta tempestate omnes de se actum esse existimarent, Gu-
 bernator nauis ne repentinæ vis procellæ scapham auferret,
 validis eam rudentibus ad onerariam alligari fuisse; non
 multo post abruptis retinaculis, scapham tempesta abstule-
 rat tanto impetu, vt pēnē temporis momento omnium con-
 spectu effugisset, & prout quisq; cognatos, & necessarios in
 scapha habebat, certatim eorū casum deplorare ceperant.
 Franciscus ergo vniuersos collacrymantes bonū eos habere
 animū iussit, ac prædixerat fore, vt ante triduū filia remea-
 ret ad matrē, significans scaphā, ad onerariā rediturā, prout
 Deo dante apparere visa fuerat, & recta ad onerariā tēdere
 & spōre ad illius latus accedere, atq; ita apte se applicare, vt
 illi omnes, qui in ea erāt, cōmodē excepti fuissent, quæ etiā in
 medijs fluctibus, nemine illā retinente, tādiu steterat, quoad
 religaretur ad navim, artonitis omnibus ex miraculo rema-
 nentibus. Ad Moluchas insulas etiā Franciscus aduenierat,
 vbi magnus spiritus furore verbum Dei primus annuntiabat,
 atq; in Vrbe Tolo vigintiquinque millia hominū bagrizaue-
 rat, qui cū suā Tyranni cuiusdā Christifidem deseruissent,
 Ecclesiā solo æquassent, Cruces, Sanctorumq; Imagines cō-
 fregissent, & conculcascent: Franciscus zelū Domini zelatus
 viginti Lusitanos, ac quadrungentos circiter indigenas ad vi-
 tionē tanti sceleris incitaauerat, eoq; Duce, ac victoriæ spon-
 fore, tam parua militū manus aduersus Vrbem munitissimā
 Christi rebellem expeditionē aggrediebatur, sed cū prope
 Vrbem peruenissent, substiterat vir Dei, ac orationi se dedes-
 rat, statimq; vicinus mons magnū emiserat incendiū, adeoq;
 ingentem cineris, ac pumicū vim eructauerat, vt Vrbis
 atq; arcis, quæ in edito sita erat, muros æquasset, horribilisq;
 propterea terræmotus totam Vrbē concusserat, plurimatq;
 domos

domos subuerterat; quibus malis exterriti incolæ; deserta Vrbe, in proximas silias confugerat. Vrbs itaque a Frâcisci milibus facile capta erat. Ciues vero ad eius pedes prostrati, acceptaq; salutari poenitentia, delicti venia impetrarant.

Viterius, cù inter easdem insulas Franciscus nauigaret, ac seuisima orta esset mari tempesta; ad eam sedendā, Crucifixum imaginem, quam collo appositam gestare solebat, vndis immiserat, quæ vi procellæ in manibus excussa, in profundum mari, non sine magno eius moerore delapsa erat, sed latifundatorat. Dominus animam serui sui, nam cum ad terram applicuisset, ac fecus litus iter faceret; marinus cancer ex undis subito prosiluerat, atq; ante pedes ipsius steterat. eandem erucem mortibus eleuaram gerens, & Franciscus in genua prouulcus eam deuotè suscepserat, ac diurna oratione ob tam egregiuin munus Deo gratias egerat.

Prophetico etiam spiritu Deus seruum suū, quem in lucem gentium dederat, illuminauerat, atq; adeò insigne donum plurimis manifestauerat exemplis. Atq; inter coetera cù Aceni populi, inter quos & Turcae erant multi sexaginta nauium classe recti, Christianorum naues concremasset, ac multos crudelissimis supplicijs affectos enecalserent, ducenti ac triginta milites in octo naues distributi, Francisco suadente, ac in nomine Domini exercituū victoriam promittente, classē barbarorum infecuti erant: transactoq; iam mense, cùm nullus ab ipsis nuncius adueniret, consternatis omnibus, iamq; de ciuium suorū salute desperantibus, Franciscus in ipsa confusus hora classium congressum, ac insignem Christianorum victoriam, haud fecus, ac si præfens esset, in concione narraverat, ac diem quo tanta rei Nuncius aduenturus esset, prædixerat. Quæ oīnia cum ingenti omnium admiratione, eo ipso, quod designarat tempore certis nūcijs approbata fuerat. Gugduæ naues eodem tempore à portu soluissēt; predixerat Frâciscus, suborta magna in mari tempestate, alterū naufragiū passurā, alterā vero (& in hac ipse reperiebatur) extra omne maris periculū in Nauali dissoluendam; quam prædictionem vtriusq;

veriusque exitus cōprobauerat, cūm alterius fragmenta
non multò post conspecta fuissent, altera verò multis tute
perfactis itineribus, cūm publicato vaticinio, Sancti Patris
nauis vocaretur, ac vbi cunque appelleret, cū plausu excipe-
retur; demum post multos annos in Nauali, vt reficeretur,
subducta, sponte corruerat.

Graffante quoque pestilentia in Lusitanorum, ac Hispa-
norum classibus, quæ ad Amboinam insulam appulerant, cū
Sanctus vir regotis de more ministraret, à Ioanne de Arau-
sio, vt vinum sibi ad eorum usum elargiretur, petierat, quod
Arausius grauatum, timens ne sibi deesset, miserat, quem Dei
seruus ad monuerat, vt in charitatis operibus largior esse vel-
let, breui etenim fore, vt vita defungeretur, eiusque omnia
bona in usus pauperum cederent. Cumq; post non multum
temporis spatium ad Ternatim insulam, quæ ducentis am-
plius miliaribus à loco distabat, aduentasset, ac Missæ sacri-
ficiū celebraret, versus ad populum, Orate (dixerat) pro
anima Ioannis de Arausio, qui modò expirauit, stupentibus
omnibus, post duodecimum demum diem superuenerat, qui
visionem Sancti viti verissimam fuisse, nunciata Arausij mor-
te declarauerat.

Mercatori cuidam Meliapore discessum, ac munuscum
aliquid tanquam benevolentie signum à se postulanti, Ser-
vus Dei Beatae Mariæ Virginis coronam precariam ē collo
detractam elargitus erat, affirmans fore, vt quandiu illam
penes se haberet, ab omni maris periculo incolumis esset
eualurus. A portu itaq; mercator soluens naufragium face-
rat, cumq; in tabulata ex lignis raptim composta cum non-
nullis alijs vectribus exiisset, in alto mari alienato à sensi-
bus animi visus esset sibi cū ipso seruo Dei Fráncisco in eo
loco, in quo coronam precariam prefatam acceperat, col-
loqui: Quinto demum die, ex quo de illerat in illa tabulata,
ab ea animi ecclasi, velut ab alto somno expperctus, cū neq;
tabulata, neq; socij quam comparuisserent in litore, Nagatani

satani prope Meliaporem salu, & incolumē se repererat.

Petro Vellio autem qui summa voluntate in quoddam
charitatis opus pecuniam viro Dei elargitus fuerat, promi-
serat, fore ut nunquam ei necessaria decessent, ac mortis-
horam diuinitus præcognosceret: quorum vtrumq; accide-
rat, nam quamvis Petrus maxima perplexus esset rei fami-
liaris detrimenta; semper tamen ab omnibus summi libe-
ralitatem expertus erat, ac transactis demum multis annis,
renata sibi mortis hora, se in Ecclesia in feretro compo-
suerat, auditq; Missa, ac precibus, quas pro anima sua salu-
te recitari iusserset, ibidem statim in pace obdormierat.

Demum vir Dei consummato feliciter peregrinationis
sue cœlusu, fama sanctitatis clarus, & bonis operibus plenus,
cum ei benedictionem Patriarchæ Abrahæ Dominus spir-
itu aliter elargitus esset, ut multarum gentium pater effice-
retur, & filios, quos Christo Iesu generat, super stellas cœli,
& super arenā, quæ est in littore maris, multiplicatos vidéret
& ex eis plurimos proprio sanguine laureatos ad cœlestia
Regna præmisisset; Orientalium INDIARVM APOSTO-
LVS ab universis Indiæ Regnis, totoq; Christiano Orbe ap-
pellatus, dum aditū Euangelio in vastissimo Sinarū Imperio
quætabat, assiduis laboribus, quos ultra humanas vires pro-
gloria Dei tolerauerat, confactus, in Insula propè Sinas, die
secundæ Decembris anni Domini millesimi quingentesimi
quinquagesimi secundi, ad cœlestem gloriam, perpetuo cum
Deo regnaturus euolauerat. Defuncti corpus viua calce per-
fusum, ut ex ea carne, ossa in Indiam exportarentur, inclu-
sumq; area lignea sepultū fuerat, quod post quatuor menses
effossum ita recens, atractabile, vestimentisq; adeo integris
ac si super esset tumulatum repertum extiterat, & quamvis
nullo odoramentoru genere curatum fuisse; Diuino tamē
munere eam odorū fragrantia spirabat; ut esset super omnia
aromata: calce itaq; rufus ioceta, Malacamq; (in Orientali
India Vrbs est celeberrima) delatum extiterat; in qua cum
sæculi-

scrupulosa pessima plurimos quotidie conficeret, ingenti balaustria aducatum eius Deus insignierat, nam sacro corpore in Urbem illato, adeo omnis contagio desierat; ut ea deinceps nullus omnino correptus fuisset. Arca itaque rursum aperta, integrum sicut antea, eandemque odoris suavitatem diffundens repertum etiam fuerat. Cumque in novo loco conderetur, ex humero, ob arcualem breuitatem paulum compresso recens sanguis effluxerat. Nono demum post obitum inesse, sepulchro iterum patefacto, rursus, ut antea, diuina virtute a corruptione immune, ac coelestibus perfusum atomatisbus inuentum, velo quo facies eius operta fuerat, ob ingestam terrae pondus recenti cruento cosperso, noua itaque arca ferica, aureaque veste contexta pretiosissimum pignus inclusum in Indiam ad Coccini portum delatum erat, confluentibus vndique ad honorandum communis in Christo Iesu Parentis corpus plurimis earum gentium populis. Inde Goam insigni celebritatem translatum a Prorege, ac omnibus ciuium ordinibus maxima frequentia, ac deuotione exceptum, & in Ecclesia Societatis IESV, ut populorum deuotioni satiiferet, validis cancellis inclusum, omnium oculis per triduum expostum remanserat, eiusdemque Proregis iussu ab insigni medico, deindeque a Vicario Goano visitatum, ac pertentatum, omni ex parte incorruptum, integris etiam intestinis compertum fuerat, manante etiam ex paruo inficto vulnerere recenti cruento.

Quo tempore cum mulier quaedam, affectu deuotionis inspirata, specie osculatis, pedis digitum, ut illum abscederet, mortuus apprehendisset; statim sanguis effluxerat. Sed Altissimi benignitas non his modo mirabilibus sanctum suum in conspectu omnium populorum mirificauerat; sed omni tempore ingentia praestabat beneficia his, qui eius intercessione fideliter implorabant, ut plurimis exemplis, praesertim vero infra insertis manifestum erat.

Puer quidam Goæ natus, qui vtrumque pedem à matuitate adeo

ad eo aridum. Et crura freca habebat; ut illis non posset inihi-
stere. sed manibus reptare cogeretur ad Scrui Dei sepulchrum
abducitrice perductus, singulis novis diebus visitare statue-
rat. Cuq; volucepisset ad implere tertia iam die, qua sepulchrum
visitabat, puer in eius gremio existens repente ferte in sepul-
chri crater manibus apprehendens suis stare pedibus, & am-
bulare cœperat, & statim omnino sanus euaserat & intra no-
vem dies, quos promiserat, crura carne repleta fuerant. Et sic
semper valens, & sanus deinde vixerat. Cottara Indiæ Ori-
entalis ciuitate vnius mensis infans mortuus ad sepulchrum cu-
ratus erat: voverant itaq; cum ingénti fide parentes, & insigne
donum si puer reviveret, sepulcro servi Dei obstatos, ac Fra-
tis cincinomen ei imposituros; repente infans aperire oculos,
brachia, pedesq; mouere, ac vigore cœperat, ac paulo post non
vixit modo, sed & omnino sanum, atque incolorem filium
recepérant, redditisq; cum ingenti gaudio votis, et ambi insigne
miraculum per totam illam regionem d'ulgarant.

In eadem Urbe cœcogenitam Sanctus pèr qui templa appa-
rebat, eumq; monuerat, ut ad Ecclesiam eius visitandam oeu-
lorum lumen ibi receperius pergere non difficeret. Parente
fideliter homo, ac dum per novem dies ante Francisci imagi-
nem orabat, repente discussa omni cœcitatis caligine sanatus
erat. & perfecit eviderat.

Quinetiam leprosus quidam in eodem loco magna fiducia
ad sancti intercessionem confugerat, proprioq; corpore oleo
lampadis, quæ ad eius imaginem ardebat, perurato, et in pro-
stratus obiectus, repete à lepra mundatus, atq; omnino sanus effe-
ctus erat. Eadem virtutem experta erat Franciscus Rebello,
quæ a multo tempore sanguinis fluxum, ac ventris tumorem
cum ingenti dolore patiebatur. Lampadis enim ante eius
imaginem pendentis id entidem se oleo vngens, statim adeo
perfectè convaluerat, ut nullas amplius eorum morborum inven-
isset reliquias: frequenter enim acciderat, ut lampades ad eam
ad Scrui Dei imaginæ appendæ aqua tanè bevi, et a illa in-
haud tecus, ac si oleo plena essent, arderent, lucebentq; super eis.

tibus etiam infidelibus, quos ad tantæ rei miraculum conspicie-
dum non sine magno fidei nostræ incremento Christiani inci-
tabant; cum frustra omnes medicæ, artis opes expertus esset
Gundisalvus Coccinensis ciuitatis incola, ut inuestigato can-
cri morbo, quad pectus eius absiduis doloribus vexabat, mede-
ratur; ad Divinam opem conuersus, omnipotens Dei miseri-
cordiam, ut se Beati Francisci meritis sanum faceret, implora-
uerat. Imaginem igitur eius ære excusam viceri applicuerat:
eodemque momento ab omni plaga incolmis euaserat.

Eiusdem Vrbis ciuis **Emmanuel Rodriguez** pedis habebat vi.
ceribus plenos, ac ob neuorum contractionem adeo debiles,
ut illis insisteret non valeret, quibus malis etiā gravis & pericu-
losa dysenteria accaderat. Medicis itaq; de eius vita difiden-
tibus, cum ad intercessionem famuli Dei Francisci aeger consi-
fugisset, eadem imagine corpus suum in formam Crucis signa-
uerat, & aquam, in qua eadem mensa fuerat, ebiberat: talemq;
Divinae virtutis senserat effectum, ut intra tridui tempus ab
omnibus morbis incolmis, integrum consequutos fuisset sa-
nitatem; eiusdem metu Servi Dei imaginis praesentem agno-
uerat virtutem **Maria Diaz**, septem etenim annis cæcitatem,
ac paralysim perpetua, signum Crucis debilitatis membris im-
presserat, eaque eiusdem imaginis immersione aqua sanctifi-
cata lauerat; neandum septem præterierant dies, cum ocale-
rum lumen, ac totius corporis cœlesti dono acceperat incol-
mitatem.

Hincq; factum erat ut cū tot, tantisq; signis seruum suū, omni-
potens Deus in brachio excelsο clarificaret, & per vnuersum
iam terrarum Orbem tot mirabilium præconia longe, lateque
diffunderentur, ac propterea non solum Christi fidelium erga
ipsum deuotio magna susciperet incrementa; sed multorum
etiam infidelium corda ad agnoscendum Deum, & Dominum
nostrum Iesum Christum illuminarentur; **Ioannes Lunita** Rex
præfatus, zelo deuotionis accensus milititerat, ut adiuver-
si locorum ordinis trijs super eius beatitatem, & miraculis pro-
cessus fierent. Qui cum diligenter manus suum expieuerint,

ac procedentibus temporibus; omnia recta ad hanc sanctam
 Sedem transmissa fuissent, recol. me: Paulus Papa V. etiam
 praedecessor noster, tunc suus, instatit professori Dei Canoniza-
 tione etiam clame: Philippo III. Hispaniarum Regis Catho-
 lico deputauit bon: me: Horatium Lancellotum tunc Rotæ
 Auditorem, eoque ad Cardinalatus honorem sublimato, dile-
 ctum filium Magistrum Ioannem Baptisam Coccinum, eius-
 dem Rotæ Decanum, & pariter bon: me: Franciscum Sacra-
 tum tunc Archisepiscopum Damascenum, & Auditoris Rotæ Lo-
 cutionem, ac deinde S.R.E. Cardinalem, qui & antiquos pro-
 cessus examinarat, & nouos auctoritate Apostolica faciebat,
 quatenus ipsis videretur, decernere, atq; omnia eidem Paulo
 praedecessori una cum eorum sententia referrent, qui literas
 remissoriales addiuerterat. Prælatos in Hispaniarū, Lusitanicā,
 ac Indiarum Regnis constitutos decreuerant, atq; ipsi interim
 in Curia novos testes examinarat. Cum præfati iudices parti-
 bus suis perfunctuissent, eisdē Auditoribus processus a se cōfe-
 stos transmiserat. Qui omnibus summa cum maturitate per
 plurimum temporis intervallo, ut negotij gravitas postulauerat,
 consideratis, ac per pensis; eidem Paulo praedecessori retule-
 rent, iuxta canonicarū functionum decreta abunde constare
 de vita sanctimonia, ac eximijs virtutibus Serui Dei Francisi
 ac deq; miraculis, quæ tam eo viuente, quam post felicem
 eius obitum, eius meritis, ac intercessionibus Deus omnipotens
 operari dignatus erat, dignumque videri, si eidem place-
 ret, ut in Sanctorum confessorum catalogo adscriberetur:
 Cum interim præfatus Paulus praedecessor humanitatis debi-
 tum persoluisset, & prædictus Gregorius praedecessor ad sa-
 crum Apostolatus apicē Divina prouidentia affluuptus fuisset;
 ac pro parte charissimi in Christofiliū nostri tunc sui, Phi-
 lippi III. Hispaniarum Regis Catholici instanter requisitus
 esset, ut negotium huiusmodi promouere, ac ad veteriora pro-
 cederedignaretur, accederentque aliorum Principū, ac Prä-
 latorum, ac totius Indic̄ Cleri, idem suppliciter exposcentium
 G. a. preces.

præces; p̄dictus Gregorius p̄decessor, ut in rectam graui-
eas qua dēcebat in iuritate progrederetur; p̄dictorum Au-
ditorum relationem ad S. R. E. Cardinales sacris ritibus p̄r-
ectos, vñiūs in totum negotium quām diligentissimè discute-
rent remisit. Quod cū mil' raccura ē perfecissent, ac pro Serui
Dei Canonizacōne omnes vñanimiter cēfūs sūnt bonū: Fran-
ciscus Maria Episcopus Portuensis S. R. E. Cardinalis de Mō-
te nuncupatus totius processus sumptuam, & suam collegarum,
quē sententiū cotidicto Gregorio p̄decessore, & venera-
bilitus frātibus nostris, tūc seīs. S. R. E. Cardinalibꝫ, de quo-
rum numerotunc erāmus; in Consistorio sūo secreto expositū.
Quibus auditis, reliqui Cardinales ad vlt̄iora fore procedē-
dum, communī suffragio prouinciauerant.

Igitur, cū in publico Consistorio quondam Julius Zam-
beccarius, quos Aula Consistorialis Advocatus, plurima de
huius Serui Dei vita, & virtutibꝫ enarrasset; atq; eiusdem His-
paniarum Regis Catholici p̄ces pro eadem Canonizatio-
ne exposuisset. atq; vt ad eam procedere dignaretur, humiliter
supplicasset, dictus Gregorius p̄decessor, p̄fati Regis pie-
tatem, & Religionis zelum plurimum in Domino commēdans
super tantā eisdem S. R. E. Cardinales, atq; Episcopos in Ro-
mana Cūria p̄sentes consulturos esse respondit; atque inter-
im Cardinales & Episcopos p̄dictos intimo cordis sui affe-
ctu vehementer in Domino hortatus est, vt in omni humilitate
& lachrymis, in ieiuijs, & elemosynis expoferent ab eo, qui
est via, & veritas, vt diligere dignaretur gressus suos in semitis
suis; vt ingredieretur in veritate sua, vt quod beneplacitum es-
set in conspectu eius intelligere, & perficere, eo, auxiliante
valetet.

Sequenti itaq; semipublico Consistorio, ad quod non Cardi-
nales modo, sed etiam Patriarchas, Archiepiscopos, atq; Epis-
copos in Cūria p̄sentes conuocari mandauit, p̄fectūbus
que etiam sedis Apostolicæ Notarijs, necnon Sacri Palatij A-
postolici causarum Auditoribus, cū plurima de egregia viri
Dei Francisci Xauerij vita, ac miraculis enarrasset, & q. anta-

in signis hic Dei seruus pro nomine Domini nostri Iesu Christi
 pertulisse, quantoq; cum prouentu (Domino, incrementum
 dante) per incognitas nationes verbum Dei diffundasset, ex-
 posuisse: commemoratis etiam instantijs, quæ coram dicto
 Gregorio prædecessore, tam à Rege Catholico, tam ab alijs
 etiam Republicæ Christianæ Regibus, & Principibus siebant;
 cum singulorum sententias requisiisset, omnes uno ore benedi-
 centes Dëum; qui honorificantes se glorificat, seruum eius
 Franciscum Xaverium canonizandum esse, atq; inter sanctos
 Confessores adscribendum censuerunt. Quorum omnium au-
 ditio consenserit, exultauit in Deo salutari nostro, gratias ag ns
 ei, quia est gloria virtutis nostræ, in cuius beneplacito contra
 omnes adversarias potestates exaltatur cornu nostrum: qui
 Ecclesia suam in diebus istis hunc lumine illustrare, ac nouo
 patrocinio munire dignatus esset. Canonizationis itaq; publi-
 cauit diem infra scriptum, eosdemq; fratres, ac filies nolentes
 paterna charitate monuit, ut bonis operibus inherentes pre-
 parentur Deum misericordiarū, ut super eos sereno vultu respi-
 cere, & eorum actiones ad voluntatem eius perficiendam di-
 rigere dignaretur.

Deinde peractis omnibus, quæ ex sacris Constitutionibus,
 ac Romanæ Ecclesiæ consuetudine peragenda erant, quarto
 Idus Martij, Pontificatus sui anno secundo, in sacro sancte Prin-
 cipis Apostolorum Basiliæ comitatem Cardinalibus, nec non
 Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis Romanæ Curie Prä-
 latis, officialibus, & familiaribus suis, Clero seculari, & regu-
 lari, maximaq; populi frequentia, conuenit. Vbi, repetitis pro
 Canonizationis decreto, nomine eiusdem charissimi in Chri-
 sto filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici à dilecto
 filio nostro, tunc suo, Ludouico tituli Sancte Marie Transpo-
 tinæ, Cardinali Ludouisio nuncupato, eiusdem secundum car-
 nem nepote, per Iulium Zimbeccarium Adsocratum prædictū
 petitionibus, decantatis sacris precibus, ac Licavijs, & Spir-
 itus Sancti gratia humiliter implorata; ad honorem Sanctissi-
 me, & Individuae Trinitatis, ac Eidei Catholice exaltationem
 auctor-

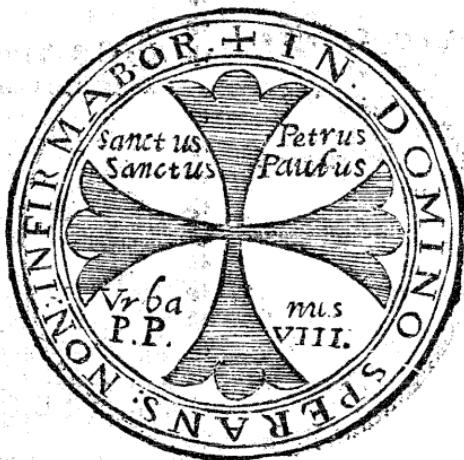
auctoritate omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac sua, de corundem S.R.E. Cardinalem, Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, in Romana Curia presentium consilio, ac vnanimi cōlens gloriolam meam Franciscum Xauerium, de cuius vita sanctitatem fidei sinceritate, ac miraculorum magnitudine, & frequentia plene constabat, Sanctum esse definitum, & in Sanctorum Confessorum catalogo adscribendum esse decreuit, & adscriptis, illumq; ab inveteris Christi fidelibus tanquam vere Sanctu honorari, ac venerari mandauit, ac ut ab inveteris Ecclesia in eius honorem Ecclesie, & altaria, in quibus sacrificia Deo offerantur, edificari, & consecrari, & singulis annis die secunda Decembris, qua ad celestem gloriam vocatus est, eius officium, ut de sancto Confessore, ad prescriptum Romani Breuiarii celebrari posset, statuit: eademq; auctoritate omnibus Christi fidelibus vere penitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem festo die ad sepulchrum, in quo corpus eius requiescit, visitandum accederent, vnum annum, & vnam quadragenam: ijs vero qui in eiusdem festi octaua, quadraginta dies de iniunctis penitentijs misericorditer in Domino relaxauit.

Postremo, gratijs Deo cum exultatione actis, quod Sanctum suum in conspectu omnium gentium honorificasset, ac tam insigni splendore Ecclesiam suam decorasset, cantata in sancti Francisci honorem solemnai Sanctorum Confessorum oratione, ad altare Principis Apostolorum Missam celebravit, cum eiusdem Sancti Confessoris commemoratione: omnibusque Christi fidelibus presentibus plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam elargitus est. Ne autem de definitione, decreto, adscriptione, mandato, statuto, relaxatione, alijsque praemissis, pro eo, quod superillis ipsius Gregorii prædecessoris literæ, eius superueniente obitu, constituta non fuerunt, valeat quoniodolibet hæstarum Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod definitio, decretum, adscriptio, statutum, relaxatio, imparitio, aliaq; præmissa à dicta die quarto Iulij Martij, suum debitum sortiantur effectum, ac si superillis ipsius

ipsius Gregorij predecessoris literæ sub data eiusdem diei confecta sunt, prout superioris enarratur, quodque præsentes literæ ad probandum plenè definitionē, decretū, adscriptionē, aggregationem, statutum, relaxationem, &c. a la præmissa vbiq; iustificat, nec ad id probationis alterius administriculū requiratur.

Ceterum, quia difficile foret præsentes nostras literas ad singula loca, vbi opus esset, deferri; volumus, ut eorum exemplis, etiam impressis, manu publici Notarij subscriptis, & sigillo, alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constituta monitis, eadem vbiq; fide habeatur, que ipsis præsentibus adhibetur, si essent exhibitæ, vel ostenditæ. Nulli ergo omnino hominū licet hanc paginam nostrorum decreti, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contrarie. Si quis autem hoc attinet præsumperet, in indigneatione in omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum. Dicitum Rome apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Domini millesimo sexcentesimo vigesimo tertio, octauo Iulii Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

Ego Urbanus Catholica Ecclesia Episcopus.

companio de P. Port

- ¶ Ego Iulius de rieb d'Utrecht presb. Card. Minervia
¶ Ego Iulius de rieb. presb. Card. Roma.
¶ Ego Dominicus II. Sancti Lourensi presb. Card. de Crimona
¶ Ego Fr. Desiderius, II. S. C. dinalis Ginnasis.
¶ Ego Petrus de rieb. presb. Card. de Lantez.
¶ Ego M. II. SS. Quirici, & Iustini presb. Card. Lantez.
¶ Ego P. II. SS. Nerei, & Achillei presb. Card. Crescentius.
¶ Ego A. II. S. Faustinus Vincula presb. Card. Capponius.
¶ Ego G. II. S. Crutis in Hierusalem presb. Card. Borgia.
¶ Ego Tiberius II. S. Priscus presb. Card. Matus.
¶ Ego R. II. S. Alexij presb. Cara Vbalanus.
¶ Ego Iulius II. S. Sabinus presb. Cara Sabellus.
¶ Ego C. S. Nicolai in Carceri Diaconus Cardinatus Lilio.
¶ Ego Hippolytus II. S. Maria Nova, Utrac Card. Alaebran dinus S. R. E. Camerarius.
¶ Ego Guido S. Marie de Populo presb. Cara Bentivolus.
¶ Ego A. S. R. E. Diaconus Cardinalis dela Cuesta.
Vita de Curia A. Hurandus G. Montanus loco plumbi
Regim. rata in Secretaria Brevium.